

Τράπεζα θεμάτων Αντιγόνης Β' Λυκείου

GI_V_AEG_0_18356

Θέμα 276^ο Σοφοκλέους, Αντιγόνη, στ. 546-560**A. ΚΕΙΜΕΝΟ**

- ΑΝ. *Μή μοι θάνης σὺ κοινά, μηδ' ἄ μη' θιγες
ποιοῦ σεαυτῆς· ἀρκέσω θνήσκουσ' ἐγώ.*
- ΙΣ. *Καὶ τίς βίος μοι σοῦ λελειμμένη φίλος;*
- ΑΝ. *Κρέοντ' ἐρώτα· τοῦδε γὰρ σὺ κηδεμών.*
- ΙΣ. *Τί ταῦτ' ἀνιᾶς μ' οὐδέν ὠφελουμένη;* 550
- ΑΝ. *Ἀλγοῦσα μὲν δῆτ', εἰ γέλωτ' ἐν σοὶ γελῶ.*
- ΙΣ. *Τί δῆτ' ἂν ἀλλὰ νῦν σ' ἔτ' ὠφελοῖμ' ἐγώ;*
- ΑΝ. *Σῶσον σεαυτήν· οὐ φθονῶ σ' ὑπεκφυγεῖν.*
- ΙΣ. *Οἴμοι τάλαινα, κάμπλάκω τοῦ σοῦ μόρου;*
- ΑΝ. *Σὺ μὲν γὰρ εἴλου ζῆν, ἐγὼ δὲ κατθανεῖν.* 555
- ΙΣ. *Ἄλλ' οὐκ ἐπ' ἀρρήτοις γε τοῖς ἐμοῖς λόγοις.*
- ΑΝ. *Καλῶς σὺ μὲν τοῖς, τοῖς δ' ἐγὼ δόκουν φρονεῖν.*
- ΙΣ. *Καὶ μὴν ἴση νῶν ἐστὶν ἡ Ἑσμερτία.*
- ΑΝ. *Θάρσει· σὺ μὲν ζῆς, ἡ δ' ἐμὴ ψυχὴ πάλαι
τέθνηκεν, ὥστε τοῖς θανοῦσιν ὠφελεῖν.* 560

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ**1. Να μεταφραστεί το τμήμα: Τί δῆτ' ἂν ἀλλὰ νῦν ... ὥστε τοῖς θανοῦσιν ὠφελεῖν.****(Μονάδες 30)**

ΙΣΜΗΝΗ

Ἐστω και τώρα λοιπόν σε τι θα μπορούσα να σε ωφελήσω ακόμη εγώ;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Σώσε τον εαυτό σου· δεν σε φθονώ ὥστε να σου αρνηθώ να διαφύγεις (τον κίνδυνο)
(δεν αρνούμαι από φθόνο εσύ να διαφύγεις τον κίνδυνο).

ΙΣΜΗΝΗ

Αλίμονό μου η δύστυχη, και να στερηθώ τη δική σου μοίρα (και να μη συμμεριστώ
τη δική σου μοίρα);

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

(Ναι) γιατί εσύ προτίμησες να ζεις, εγώ όμως να πεθάνω.

ΙΣΜΗΝΗ

Αλλά όχι χωρίς να εκφράσω τις δικαιολογίες μου.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Εσύ στα μάτια αυτών εδώ (φαινόσουν ότι σκέφτεσαι) σωστά, ενώ εγώ φαινόμουν ότι σκέφτομαι (σωστά) στα μάτια των άλλων.

ΙΣΜΗΝΗ

Κι όμως το παράπτωμα είναι κοινό (ίσο) και για τις δυο μας.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Έχε θάρρος· εσύ ζεις, η δική μου όμως ψυχή από καιρό έχει πεθάνει, ώστε να είναι ωφέλιμη στους νεκρούς.

2. Πώς κρίνει ο Σοφοκλής στα σωζόμενα έργα του τις ανθρώπινες πράξεις;

(Μονάδες 10)

Σ' όλα τα σωζόμενα έργα του Σοφοκλή κυριαρχεί το πρόβλημα της ηθικής τάξης. Προκειμένου να κρίνει τις ανθρώπινες πράξεις, αναζητεί τα βαθύτερα κίνητρα και την εσωτερική διάθεση των προσώπων που τις διέπραξαν. Ο Σοφοκλής, τρέφει βαθύ σεβασμό στις μυθικές και θρησκευτικές παραδόσεις της πόλης. Δεν τον προβληματίσαν όμως, όπως τον Ευριπίδη, οι αντιφάσεις ανάμεσα στη μυθική παράδοση και τις ηθικές αντιλήψεις της εποχής του, ούτε τον διέκρινε ο μεταφυσικός προβληματισμός του Αισχύλου. Η παρουσία των θεών είναι πάντοτε αισθητή στο έργο του· αντιπροσωπεύουν το φως, την ηρεμία αλλά και τη δύναμη· ο άνθρωπος είναι ασταθής και εφήμερος, γι' αυτό και οι θεϊκοί νόμοι, συγκρινόμενοι με τους ανθρώπινους, υπερισχύουν σε όλα.

Οι ήρωες των έργων του δεν έχουν τις τιτανικές διαστάσεις των ηρώων του Αισχύλου, ούτε είναι καθημερινοί άνθρωποι, όπως στον Ευριπίδη. Είναι γενναιότεροι από τον μέσο άνθρωπο και παλεύουν, χωρίς καμιά ανθρώπινη βοήθεια, μέσα στη μοναξιά που επιβάλλει ο ηρωισμός και η βούλησή τους. Το μεγαλείο τους βρίσκεται στην αλύγιστη δύναμή τους και στη συναίσθηση ότι εκτελούν το καθήκον τους, ακόμη κι αν τους απαρνούνται όλοι και τους εμπαίζουν οι θεοί. Παρότι είναι υπεύθυνοι για τις πράξεις τους εξαιτίας της εσωτερικής τους ελευθερίας, δεν είναι όμως και κύριοι της τύχης τους. Ακόμη και όταν σφάλουν, έχουν κάτι το ευγενικό και το υψηλό· δεν παρουσιάζονται με ταπεινά αισθήματα, αλλά διακρίνονται για την αίσθηση του χρέους τους.

3. *βίος, φίλος, λόγος, κηδεμών, άμαρτία*: Να γράψετε για καθεμία από τις παραπάνω λέξεις του κειμένου ένα ομόρριζο ρήμα της αρχαίας ελληνικής γλώσσας.

(Μονάδες 10)

βίος → βιώω, -ῶ

φίλος → φιλέω, -ῶ

λόγος → λέγω

κηδεμών → κήδομαι

ἄμαρτία → ἁμαρτάνω

Επιμέλεια: Αικατερίνη Ανδρικοπούλου - Φιλολόγος